

Topeliuksen satuja:

2.

Kirkon-Kellot.

Suloinen kertoelma lapsille.

Suomenos.

Pori,

D. Palander'in kirjapaja, 1876.

Sinta 25 penniä.

Topehuksen satuja:

2.

Kirkon-Kellot.

Suloinen kertoelma lapsille.

Suomennos.

Pori,

D. Palander'in kirjapaja 1876.

Sinta 25 penniä.

Topeliuksen satuja:

2.

Kirkon-Kellot.

Suloinen kertoelma lapsille.

Suomennos.

Pori,

D. Palander'in kirjapaja, 1876.

 e soivat, ne soivat, ne ihanat suuret heliä-ääniset kellot soivat kuolleita lepohon ja eläviä rukoilemaan Jumalaa kaikkivaltiasta, jonka henki liikkuupi temppelien pyhydessä ja kaiken maailman amaruudessa. Ne soivat, ne soivat rukoukseen ja rauhaan, kehoituksiin ja herätyksiin: kuule, kuinka korkeasti niiden soitanto kaikkuupi kirkkaan kesätaiwaan poikki ja halki, lawialta ympärinsä yli wesien ja maiden! Kuunnellesasi niitä, soiwatko sitte murheessa eli ilossa, niin kiitä Jumalaa sydämesi sywydestä, koska hän siten alati kolkuttaa sydämesi owella ja sanoo sinulle: hoi on, tule luokseni: Sillä mitästä muuta sanoisi kellojen sointi päivä päiväältä kuin juuri ne sanat: tule Jumalan luokse, tule, tule waiwainen kadonnut lapsi, lähene Jumalaasi! Niiden äänet tulewat kormiisi ylhäältäkäsin ilman korkeoiden amaruuksien kautta, kuten walo, lämpö ja kaikki hywyys ja kaikki sulous tulee ylhäältä Jumalan luota taiwaassa. Siksi kuuntele kelloja ja muista mitä ne lausuwat sinulle, niin on niiden sointi alas-

Näytetty: Joh. Tamsen.

kutsuwa sinauksen ylitse, jostapa siis soit-
tawat sinulle elämän eli kuoleman.

Olipa kerran eräs vanha kirkko, tiedän
kyllä kussa, waan sen saatte arvata. Tä-
mä oli nyky-ajan kirkkoja vähempi ja ti-
westä rakettu, wieläpä niin suurista kivi-
stä, ett'ei yksikään ihminen saattanut ymmär-
tää, kuinka kukaan olisi siki wäkewä ollut,
näin raskaita paasia muurille nostamaan.
Miwän jyrkkä oli kattonsa, jonka halkeimiin
hakkiset walmistiwat pesiensä, ja alkunansa
pienet ja matalat, joissa löytyi maalattua
lasta ruutuina siitä ajasta asti, jolloinka
Suomi wielä tunnusti itsensä paawilaiseen
uskon-oppiin. Kirkon sisällä löytyi tauluja,
niin hiwunneita, ettei kukaan enää wäreja
eroittanut ja neitsy Maria ja piltti Jesus
ja kaksitoista apostolia puusta leikattuina;
ja muutamat niistä oliwat olleet kullatnita,
mutta nyt nähtiin enää tuskin muuta, kuin
hämmähäkin werkkoja ympäri pyhien kaswo-
ja ja wähän kultausta apostolien parrassa.
Pyhyttä maailmassa alkoon kuwissa puus-
ta ja kivistä palweltako, waan henkesä ja
totuudessa.

Woidaampa ymmärtää kirkon siis aiwan
wanhan olewan. Kukaan ei tietänyt koska
tämä rakettu oliskaan; yksi suku muutti toi-
sensa jälkeen lepämään kuoleman unta kir-

kon laattian alle tahti hantoihin kirkonmä-
elle ympärinsä, ja yksi suku ei ollut toistan-
sa älyttäämpi. Rysyttiinkö jostaki kuinka
wanha kirkkonsa olisi, niin saatiin wasti-
neeksi: eihän lieneekään paljon maailman
luomista nuorempi, sillä jättiläisethän sen
oliwat rakentaneet. Kaunis wastaus: jopa
sittä kukaan wiisastui.

Mutta jättiläisistä on puhuttu Nutio-
kuninkaan sadussa, ja saattaapa tapahtua,
että joku toinen erä saamme niistä enem-
piki kuulla.

Puhukaamme nyt wain kelloista.

Kirkolla oli toorni, joka oli niin korkia,
että koska kaputtiin huipulle, nähtiin siitä
warpaiillansa seisoen seitsemän muuta kir-
kotoorni-huippua ympäri-pitäjistä. Kello-
kastari oli siinä lähellä, mutta paljoa ma-
talempi, sillä harwoinpa saawat kaksii suur-
ta maailmassa tilan toisensa äärellä. Tä-
mä oli punaiseksi siwuttu puinen rakennus
ja oli kerran telineillä siwretty toiseen paik-
kaan, joka pidettiin suurena ihmeenä ja
festi puheen-aineena pilttiä aikakausia. Si-
inä löytyi kaksii kelloa, isokello ja wähekello.
Isokello oli, kuten kirkkoki, niin wanha, ett'
ei kukaan tiennyt koska ensikerran alkoi soi-
maan; sen laidassa löytyi wain muuan
wärsy raamatusta ja wälajan nimi, joka

on oikein ja laadullista, sillä tekiän kuoltua elää hänen muistonsa jälellä siinä hyvässä, minkä laatinut on. Isokellon kohtalot olivat warin kummalliset. Ison-wihan*) aikana oli tämä upotettu järwehen, wihollisen käsiistä säästettäväksi, ja ne, jotka tämän upottiwat, kuoliwat ennenkuin rauha tulikaan maassamme, niin ettei kukaan enää tiennyt minne upotettu olikaan. Seurakunnan kansa oli aiwan köyhää, eiwätkä jaksaneet kustantaa nusia kelloja; sitä etsittiin siis, etsittiin ympäri koko järwen, waan kukaan ei kadonnutta löytänyt. Yhdellä ainoalla koko pitäjässä oli tieto kellosta; se oli eräs wäyhäinen tyttö, kirkonwartian tytär, wähä Eeisa, ja hän oli wain kunden vuoden ikäinen. Hänen isänsä asui järwen reunalla, ja koska Eeisa wälistä kessällä astui isänsä wenheesen ja soui ulos lahdelta sunnuntai aamuina, kuuli hän kellon soiwan järwen sywydessä. Tämän kertoi hän kotiin jouduttuansa, mutta pitäjän älykkäät naurahiwat semmoiselle lorulle. Niin tapahtui warhain muutamana mittumaari-aamuna, koska aurinko korottui synkän mänty-metsän tausta

*) Satatruisikymmentä vuotta takaperin, jolloinla myös lauhjat ruitto- ja nällä-wuodet waiwasi rakasta isänmaamme, walloitti Wenäjän keisari Suuri Pietari Suomen maan ja piti sen seitsemän vuotta wallasajansa, joka aita "Iso tsi wihaltsi" tutjutaan. Suom. muist.

taalta järween toisella äärellä, että Eeisa wenheesänsä kuuli kellon soiwan selkiämmin kuin milloinkaan ennen. Ja kirkonwartia, hänen isänsä, soui järwelle miehistön kerralla ja löysi kellon ja korotti sen suurella riemulla kellokastariin, joka silloin oli uudesta rakettu. Sittenmin on isokello soinnut kaikkein kirkkaimmalla äänellä, mutta kirkkaimmin ja suloisimmin soi se jonkun hywän ihmisen kuollessa, sillä kelloilla on myöskin sydän, ehkäpä malmistaki, ne riemuitsewat Jumalan enkelien keralle, koska taasen yksi sielu on taiwaasen astunut.

Wähällä kellolla oli niinkään historiansa, ehkä wähemmin kummallinenki. Koska sota oli tarwonnut ja kansa taas kokoontui wanhaan kirkkoonsa, ei yksikään kello enää heitä kehoittanut hartauteen ja rukoukseen, sillä silloin lepäsi isokello unohtuneena järwessä. Mistäpä saataisi siis rahaa uuden kellon ostoksi, koska sodat ja katowuodet maan warat oliwat perättömäksi tehneet? Kaikki miehet seisoiwat neuwottomina ja kynäsiwät wähintäki satoja kertoja korwansa tawuksia, kuten yleinen tapa on maassa jotaki seikkaa aiwan tarkasti miettissä. Mutta eufot ja työt kessiwät keinon. Ne istahiwat kehäämään ja kutomaan; siellä hyrii ruffi yöt päiwiksensä, ja yöt sekä päi-

wät lennätti syöstävä kudetta loimeen, ja siten saivat monia satoja kynäriä walkeista neliwartista ja päättiwät sen jo ainaki kellon ostokki riittävän. Köyhä kansa! Siwätwä tienneet malmin kallista olewan ja kellowalajan ehkä sitäki kalliimman. Koska siis tarjosivat kudontaansa walajalle Tukholmasssa, kauppa si tämälle heille siitä puurokelloa, semmoista jolla laiwoissa soitetaan, koska puuro on walmista ja kofki seisoo punertawana kauha kädesssä kojun owella. Mitä nyt siis oli tehtäwänä? Eihän puurokelloa saatettu kellokastariin korottaa. Mutta siihen aikaan hallitsi Tukholmasssa eräs kuninkatar Ulriika Eleonora.*) Hän kuuli puhuttawan sekä neliwartisesta että kelloista ja kuninkattareesta oli se aiwan mieluisa, että naiset ja neidot Suomessa oliwat niin wirkkuja. Kohta asetti hän howineitonsa kehäämään ja kutomaan, ja paljo mahdollista on, että ylhäisemmät niistä kaikketi nykyttiwät hienoa nenäänsä pelkästä ylenkatseesta, mutta siihen aikaan käwi moni seikka laatuun, joka nykyään olisi warsin mahdotointa. Kaiken minkä ne sillen kehäsivät ja kutoiwat, osti kuninkatar, ja rahat lähetet-

*) Ulriika Eleonora hallitsi nais-kuninkaana Ruotsissa, josta waltaan Suomeen silloin kuului, wnojen 1719 ja 1743 välillä, eli kohta Isonwihan jälkeen.

tiin suoraan kellonwalajalle. Niin saatiin kello, joka ei paljoa ollut isoa-kelloa wähempi, mutta melkoisen werran pulsteampi, ja tietty on, että koska kello ensi kerran antoi ääntäwän malminsa kaikkua, silloin itkiwät kaikki eukot, silloin laskiwat neidot hienot pehmiät kätensä ristiin, ja kaikki kiittiwät sydämessänsä hywää Jumalaa ja lempiä kuninkatarta; mutta minkä itse hääränneet oliwat, eiwät sitä paljossa arwiossa pitäneet.

Tämä oli kellojen historia. Puhutaamme nyt kirkonwartian Eelisasta.

Hänen isänsä oli wancka-jäseninen wälewä miehyt, joka oli molemmat sekä wartia että soittaja. Kunaki sunnuntaina awatuansa kirkon owet, salli hän kansaston hoitaa itsensä ja astui pitkillä askeleilla kellokastariin. Hoi, soitanto käwi kuten woideltu, koska hän hyppäsi polkimelle ison-kellon päälle. Silloin riensi wähe Eelisa hänen jälkeensä niitä jyrkkiä astuimia ylöskäsin, josta rohkeudesta enimmältä kohtasi loukkauksia, mutta pian kyllä tottui hän tähän kapuun kompastelemata, eikä katsonut oikealla eli wasemmalle puolelle. Siellä istui hän aiwan wai'enneena ja katseli kuten tämä raskas waltawa kello alkoi heilumaan, ensin hiljaisemmalla liikunnolla sitten suuremmalla,

ja kuten toi hankala kellon kieli keskellä rupepi käymään itäskuin loikkari seinäkellossa ja pang! putoi kellon laitaan, niin että kirkas sointi lewisii kellon laidasta ja kaikui lawialta ympärinsä. Ja aina korkiamalle ja korkiamalle heilui isokello, siksi kuin tämä melkein oli yles-alasin ja arweli ja arweli: pysynkö wai putoanko, mutta viimeinki korkialla soinnilla heilahdi ales ja taasen yles toiselta puolelta. Hii ja hei, olipa siinä subinaa ilmassa ja rytinää kellokastarissa, jotta woisi luulla seinät luhistumallansa olewan. Mutta suorastansa harmajan kellertävän ison-kellon alla istui wähä waltotukkinen tyttö wai'eten ja hymyhunlin matalalla laudalla kastarissa ja ei koskaanilmänräpystäköän miettinyt, että kello saattaisi kuten kallio lanketa päällensä ja musertaa hänen hienommiksi muruiksi, jotta kukaan ei woisi sanoa mikä elävä olento siinä istunut oli kunne kello lanteisi.

Ja Piisa piti kelloistansa, kuten rakkahimmasta esineestä maailmassa pidetään, likin Sumalaa ja sydämen lemmittyä. Kartta itseäsi, lapseni, lausui hänen isänsä; koska näin alati kuuntelet kellojen sointia, tulet kenties kuuroksi. — Mitästä se tahtoo sanoa, isä? sanoi Piisa. — Sitäpä, tyttöseni, wäitti isä, että korwasi ei enempi kuule su-

loutta maailmassa, ei wirsien waisua eikä lintujen laulantoa, ei myöskään ihmisen ääntä: ja niin seisot yksinäsi alituisessa waitiolossa, joka yön synkällä hiljaisuudella ympäröitsi. — Saattanewatko kuurot kuulla kellojen sointuman? kysyi Piisa. — Eikä wainen, lausui isä! luulenpa usannan kuuroista kuulewan kellot. — No, mikäs sitten onkaan kairwattawana? sanoi Piisa.

Mutta käwipä kuten isä oli sanonut. Mitä enempi Piisa wanheni, sitä hiljaisemmaksi ja wai'ennemmaksi tuuli hänen korwisansa maailma ympärinsä. Alusta kuuli hän hyttysien subinan metsässä kesä-iltaisina, joka hänestä tuntui kuten aiwan etäältä olisikuullut kellojen sointuman. Wähitellen kuuluiwat kaikki äänet maailmassa kellojen soinnon mukasena: — lintujen wiseryys koirun oksilla, kosken pauhina ja ihmisten iloisa haastelema, koska sunnuntai-iltaisina kokoontuuiwat kirkonmaellä leikkejä lyömään — kaikki sois Piisan korwisä ääntywänä malmina ja kuitenkin ei saattanut erota armahista kelloistansa. Wiimeiseltä hawaitiswat jo kyllin kaikki ihmiset, että Piisa oli kuurona, ja moni murehti siitä, sillä lempiämpää ja parahimpaa tyttöä ei löytnyt koko pitäjässä. Mutta eihän sitä kukaan

woinut auttaa ja niin eivät sitä pidem-
mältä miettineetkään. Koska siis tämä wä-
hä tyttö hiljaan ja lempiästi kulki tawallis-
ta tietänsä kellokastariin, sanoi kaikki kansa,
kuin hänen näkiwät menewän: katso! tuolla
menee kirkonwartian Liisa, joka muuta ei kuu-
le koko maailmassa, kuin kellojen sointuman.

Siihen aikaan oli Liisa kymmen-wuotias
ja leikitti kuten lapsilla on tapana leikitä;
mutta hänen leikkinsä oliwat noi suuret
kellot kastarin toornissa. Niitä hywälsi hän
kuten nukkeita, ne hiruutti hän loistawau
kirkaaksi, ja wähintäkään tomurikkaa ei
niissä pitänyt tawattamaan. Hän nimitti
kellot: Isokulta ja Wähäkulta; hän torui
niitä, koska ne rumasti soittiwat ja ylisti
kun ne soittiwat heliästi. Hän puheli niille,
ja ne wastailiwat häntä hetewillä malmi-
äänillänsä: hän ymmärsi niiden puheen par-
haimmin kuin ihmisten; eipä hän munta
kuullutkaan kuin nämät.

Ulkoon nyt kukaan luulko Liisan kohta-
loiden poljon eristumaisia olleen ja että
siksi niitä olemme kertomaan alottaneet. Hä-
nen ulkonaan elämänsä ei ollutkaan pal-
jon erinlaatuinen muista ihmistä, jotka
asuwat maanseudun yhdenlaisessa hiljaisuus-
dessa kaikkina elämänsä päiwinä. Mutta
hän oli yksi niistä, joita kirkon-kellot owat

enemmin kuin muita kutsuneet Jumalan
luokse jo elämän nuoruus-kukoistuksessa, ja
siksi muistakaamme häntä puhuessamme
kelloista.

Nitä enemmin ulkonaisen maailman por-
tit suljettiin hänen sielunlensa, jotta kaikki
sen tuhannet äänet ja sointumat hänelle
waikeni ja wähitellen sulii tyystiin hiljaisuus-
teen, jotta viimeiseltä ainoasti kellojen ke-
hoittawa sointi alati huudahti hänen kor-
wisanssa: tule, tule Jumalasi luokse! —
sitä enemmin kääntyi hänen ajatuksensa ja
halunsa sielun korkiaan siian sisälliseen eloon
Jumalassa, jotta kaikki maallinen elo hä-
nestä tuntui kuten warjo ja uni, mutta Ju-
mala näkyi hänestä olewan korkiampi hy-
wyys, jaloimpi sulous ja ylitse kaikkien pal-
weltawa. Olossansa kotona ihmisten seassa
oli hän hywä ja awulias, hän toimitti kaik-
ki askareet ja työskenteli enempi kuin ku-
kaan, mutta parahin ilonsa ja halunsa ei
kuitenkaan siihen kiintynyt. Hän oli hiljaisen
weden kaltainen, joka kirkaassa sywyhdes-
sänsä kuwastelee taiwahan aurinkon ja yön
tähdet ja alati powesanssa kantaa kuwant-
sen korkeuden rajattomasta ihannuudesta.

Ja kellojen sointumaa seurasi Liisa kai-
ken elämänsä läpitse, kuten tämä seuraa jo-
kaistaki ihmistä, ehtä moni ei sitä waarin

otakkaan. — Saatanko ymmärtää, mikä tuli wähyään kelloon sinä päivänä, kuin sinä kannettiin kastettavaksi, sanoi hänen isänsä kirkonwartia. Koskaan en ole tämän kuulut soivan semmoisella kirkkahimman hopianhelewällä äänellä. Olisiko ollut isokello, kylähän olisin tajunut hänen sointinsa, sillä hän on paawilaistista aivoista; sinä on hopiaa, kuulin isäni muinoin kertowan; wälaja oli sulattanut malmin sekaan pyhän kuwan Nuomista. Siinä kellossa on taikoja, olen monesti sanomakelloja soittaisani hawainnut. Joka kerta kuin joku ahnas eli petturi soitetaan pois elämästä, kuuluu kellosta semmoinen sorina ja waikeeroitsema, kuten haljennut olisi. Mutta soittaako hän jonkun hyvän ihmisen sielulle, katso silloin on "toinen ääni kellossa," silloin soiwi hän niin helewän ihanasti, kuten wirttä eli rukousta, tämän saatat itseki kuulla, koska hän kerran on soittawa sanomakellojasi, rakas lapseni.

Mutta täsfähän seison ja löpöttelen mielettömiäni, lisäsi kirkonwartia naurah-taen. Niinkuin joku saattaisi kuulla omia sanomakellojansa.

Viisa ymmärsi isänsä puheen hänen huulienensa liikunnosta ja wastaisi lempiästi ja hyvästi, kuten hänen tapansa oli: kelloilla

on siffi ymmärystä ja sydäntä, ettei isän tarwitse arwella taikoja. Koska joku hyvä sielu rientää maasta pois, niin yhdistyy hän kellojen ääniin ja nousee niiden keralla ylös taiwaasen. Ja silloin huokuu sielu omaa ihannuttansa äänihin, jotta ne kirkkaana ja helisewänä läpikuultawan sinertävän ilman kautta liitelewät yles Jumalan luokse.

Niin niin, saammepa kuulla lähimpänä helluntaina, koska ensikerran astut Herran ehtoolliselle, lausui kirkonwartia; ja siffi jäi se.

Tuosta joutui Helluntai. Wartian Viisa oli nyt kuusitoista wuotias ja piti muiden rippikoululasten kera käymään Herran pöydälle. Sinä päivänä tahtoi kirkonwartia soittaa kauniisti ja samoin tahtoivat myös kellotki. Tämä oli eräs aamu kesän ensimmäisessä lapsuudessa, jolloinka kaikki olennot luonnossa näkyvät nuoriksi ja raittiiksi, kuten kukoistawat lapset. Ja kellot kaikkuivat nyt pyhemmin ja hartaimmin kuin milloinkaan ennen: niin sywina ja puhtaana tuskin koskaan niitä oli kuultukaan sointuwan, ja kaikki kansa, jotka pitkin tietä tulivat käyden kirkkoon, kensät käsisänsä ja wirtikirja kääritynä niistinliinaan, jouduttivat kummastuksessa askeliansa ja lausuiwat: Herra Jumala, miten kellot soiwat tänäpä-

nä kaunisti! Ja sisällä kirkossa kaikkuivat virsien weisu, walfosekii puettu nuoriso lähenei pitkissä riiveissä alttaria, jossa seisoi wa hurstas ja jalo pappi jakoi heille su-naustansa, ja ne saivat Kristuksen ruumiin ja weren hartaudella ja lämpimiä kyyneliä muodattaen. Wiimeisenä kaitista kävi kirkonwartin Eeisa: hän oli ainoa, joka weisujen ääntä ja papin siunauksia ei kuullut, hän kuuli wain kellojen sointuman, mutta siinä oli hänelle sekä weisu että siunaus. Hän luki Jumalan sanan papin huulilta ja ymmärsi sen aiwan hywin; wartsinpa kiittiki hän Jumalaa enemmän kuin kaikki muut, ja tämä päivä luettiin sittemmin yhdeksi ihanimmasta hänen elämänsästä.

Kaksi ajastalkaa senjälkeen oli Eeisa morsiana, ja hänen ylkänsä oli luffarin poika, joka usein soitti wähää kelloa wartin siwulla Eeisan istuessa ompelunsa kanssa toornissa. Soitettakoon nyt wauhdilla ja riemulla, huusi wartia ja oli niin iloinen, että warmaan olisi yhdellä jalalla hyppinyt, ellei jo niin wanha olisi ollut. Karta itsiäsi, lisäsi hän naapurillensa, joka siinä päivänä soitti wähää kelloa, karta itsiäsi wain ettei sarkatakkisi liewe joutu kellon ja kielen wäliin, sillä silloin halkeaa kello ja tottahan kuninkatar Uurika Cleonoora käännässiin hau-

dassansa. Hei mytpä pitää soitettamaan! — ja silloin hyppäsi hän koko painonsa kanssa polkimelle, jotta isokello suorastansa kääntyi ylesalasiin ja antoi kuulua sointuman, joka lewisi yli wuorien ja laaksojen. Ja piim paum, nyt alkoi soitanto riemulla ja huwituksella ja senjälkeen tuli koko hääjoukko riwiriwiltä kirkkoon, pelimies etunässä, ja kirkonwartin Eeisa oli puettuna seppeleen ja ruunuun ja kuuli kellojen soinnin, mutta mitäkään munta eihän kuullutkaan hääpäiwänensä, ja sitteki oli hän niin iloisansa.

Niin kului wuosi ohitsen. Silloin kantoi Eeisa ensimmäisen lapsensa kastettawaksi kirkkoon, ja taas soiwat kellot hupaisesti ja riemuten, ja nytkään ei hän muuta kuullut kuin net. Mutta hän näki sitä enemmän, hän näki wähän hymyilewän lapsensa. Ja kellot soiwat aurinkon-waloisena aamuna nuoren äitin riemusta.

Taasen poistui muutamia wuosia; silloin nähtiin Eeisan saattawan eskoistansa tämän warhaiseen hantaansa. Siellä lepäsi tämä pisuinen niin walsuna ja hiljaisena wiberiäisellä seppeellä walfokaisen arkkunsa kannella. Ja tämä nuori äiti itki. Mutta kellot soiwat pilwisen syyspäiwän myrskysä . . . niiden sointi oli lempiä kuin lay-

sukaisen rukous, waan kuitenkin niin suruinen kuin pettynyt toivo, ja ihana mutta kadonnut tulevaisuuden unelma.

Sittenmin meni taas monioita vuosia ohitsen, ja niin tuli se päivä, jolloinka kirkonwartian Liisa johdatti vanhinta tyttärensä Herran päydälle. Ja taasen soiwat kellot kuin muinoinki, ja taas oli kesä ensimmäisessä kutoistawassa lapsuudessansa ja kuunteli tunnettuja ääniä malmin sydäimestä. Tämä onnellinen äiti kuuli net sielussansa ja itki ilosta.

Wuodet pitkittiwät juoksuansa ja koki si paljon muinaisia hautaansa, jolloinka uusia ja werewiä tuli ylös kuituneiden siian. Kellot antoiwat kuulla sointinsa sekä murheessa että riemussa. Kellonwartian Liisa seurasi rantaikkiseen lepoon isänsä, waartian, ja miehensä, sen korkiasti kaiwatun; hän kätki kirkomaahan neljä lapsistansa ja melkein kaikki ystäwänsä nuoruutensa ajasta. Nuori suku kutoisti siian; hän johdatti tyttärensä morsius-istuillemelle, hän kantoi kastettawaksi hymyilewät lastenlapsensa. Ja joka ferralla kuuli hän kellot soiwan, ja joka ferralla kiitti hän Jumala surun ja ilon edestä sielunsa sywydestä.

Wiimeiseltä joutui muuan joulu, jolloinka kirkonwartian Liisa oli wanha ja har-

maja, ympäröittynä nuorilta, kuten eläwä rakastettu muisto muinaisista päivistä. Silloin ajatteli hän lapsuuttansa, jolloin joulu oli hänelle niin rafas, ja pyysi lapsiansa wiemään häntä hewoifella kirkkoon warhain joulu-aamuna. Ja sen tekivät nämät, ehkä ei juuri mieluisesti, pelosta hänen tähtensä, sillä talwi oli kylmä ja taivaaan tähdet loistiwat säteilewän kirffaana, lumisena pimiänä joulukuun aamuna.

Koska siis tiukut hupaisesti helisiwät ja laitiot kilwassa kiiättiwät maantietä myöten ja tultiin kirkkoa lähemmäksi ja kynttilät walaisiwat niinkuin päivä wanhan kirkon maalattujen akkunien läpitse, silloin kuuli Liisa wielä terran rakkaat kellonsa soiwan. Tämä tuntui hänestä ihanimpana kaikista äänistä maailmassa, ja henkittämänsä huokunassa kylmään talwi-ilmaan nousi hänen kiitosliinen huokauksensa Jumalan taiwaisiin. Mutta tultuansa waloisaan kirkkoon, kääntyi hän kummastuneena ja riemuisena lapsiinsa kohden, jotka häntä johdattiwat, ja sanoi heille minä kuulen seurakunnan weisun! Ja ne sanoiwat keskenänsä: mitähin se merkinnee, että äiti kuulee weisaamisen, jota hän ei ole kuullut sitten kymmenennestä isänsä wuodesta?

Kuitenkin, koska jumalanpalvelus oli

tau'onnut, hawaitsiwat he, että wanhus oli ristiinlasketuilla käsillä nukkunut pois elämästä ja muuttanut parempaan maailmaan. Silloin lausuiwat lapset taasen keskenänsä: nyt tiedämme miksiä äiti kuuli weisun. Koska ijäinen aamuhetki koittaa tämän maallisen yön ylitse, silloin selkenewät wiimeisenä hetkenä hyvien ja wanhurskaiden ajut, jotta ne näkewät ennen ei näkemiansä ja kuulewat minä moniaina aikoina eiwät ole kuulleetkaan. Sillä ne seisowat jo puoleksi taiwasten rajattomassa kirkkaudessa.

Ja kellot soiwat vielä kerran sanomakellojansa hänelle, joka heitä niin kauwan oli rakastanut, eikä muuta kuullut maailmassa, kuin heitä. Ne soiwat kaikkein ihanimmalla soinnillansa, ne kaikuiwat talwiilman läpitse, kuten siunaus ja rukous, ja kaikki kansa kuin siinä ympärillä seisoi kirkonmäellä laskiwat kätensä ristiin ja lausuiwat: Herra Jumala, kuinka suloiista on kuunnella kellojen sointia.
